

Dosya Analiz / 33

Kurban: Takvaya, ilkeye, erdeme yaklaşmak

Hayat, uzun bir maraton, yoğun bir koşturmacadır. Sürekli bir çaba, bir şeylere yetişme ve bir şeyleri “başarma” kaygısıdır. Hayatta pek çok şeyi başarırız belki ama kalbimizde bir sızı daim kalır. Başarma baskısıyla sürekli koşarken, bazen durmak, ihmal ettiklerimize odaklanmak isteriz. Hangimiz modern, post-modern, post-truth salınımlar arasında yitirdiklerimizi, yarınlarımıza/çocuklarımıza devredemediklerimizi, bizi biz yapan değerlerimizi hatırlamak, onlarla yeniden dolmak istemez ki..

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL’ün konuyla ilgili değerlendirmesini sunuyoruz...

İşte bayramlar böyle zamanlardır. Hayatın debdebesi içerisinde durma, durulma, arınma zamanları..

Kurban, dört bin yıllık bir gelenektir. Yine ve yeniden bir kurbanı ve kurban bayramı haftasını yaşamaktayız. Klasik kaynaklar, her üç semavi dinde, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam tarafından peygamber kabul edilen Hz. İbrahim’in İ.Ö 2000’li yıllarda yaşadığını rivayet eder. İbrahim, sadakatini göstermek için oğlu İsmail’i Allaha kurban etmek istemişti. İbrahim’in sadakati görülünce, kurban için kesilen ilk koçtan beri, kurban geleneği yaklaşık 4 bin yıldır devam etmektedir. Ne mutlu o ilk koça ya da kurban edilen hayvanlara ki, sıradanlığın ötesinde, hayatları, belki de dünyanın en kadim, en kutlu geleneğine, ilkeye, erdeme, fazilete hizmet ediyor.

Kurban paylaşımıdır, infaktır. Öyle bir gelenek ki, kurban bayramlarında, kesilen kurbanların, ihtiyaç sahiplerine dağıtılması küresel düzeyde toplu bir ritüel gibidir. Diğer zamanlarda da, bir şükran ifadesi olarak kurban kesilmesi ve yine ihtiyaç sahipleri ile paylaşılması teşvik edilir.

Modern insanın, hedonist bir şekilde, kişisel haz peşinde koştuğu, başkaları için de yaşamayı düşünmenin, kazandıklarından onlarla da paylaşmanın sanki geçmiş zamanlara aitmiş gibi algılandığı bir çağda, kurban çağlar ötesinden bir çağrı olsa gerek.

Kurban hatırlamadır, sılai rahimdir. Kurban sadece maddi bir paylaşım değil, bir duygu paylaşımıdır aynı zamanda. Kendisine adandığı için kurban bir taraftan Allah'ı hatırlamak iken bayram boyutuyla kurban, eşimizi, dostumuzu, anne ve babamızı, yaşayan ya da aramızdan ayrılmış sevdiklerimizi hatırlamadır. Modern yaşamın koşturmacası içerisinde ihmal ettiğimiz çok değerlilerimizle vakit geçirmedir. Hayatın aktif içinde olanlar belki bu hatırlamanın değerini yeterince fark edemeyebilir. Ya yıl boyunca hatırlanmayı, kapılarının çalınmasını bekleyenler? Yetiştirip büyüttüklerinin dönüp ellerini öpmesini arzu edenler? Onlar için bayramların değeri ölçülebilir mi?

Kurban kimsesizlerin kimi olmadır. Paylaşım ve bayram boyutu ile kuşkusuz kurban yakın çevreden başlar. Ama bittiği yerin sınırı yoktur. Gönlün sınırı yoktur çünkü. Yaşlıları, yetimleri ziyaretle başlayıp, uzak ülkelere kurban götürmeye, oradaki ihtiyaç sahiplerinin dertleriyle dertlenmeye kadar uzanır.

Kurban bir arınma, takvaya (iyiliğe, fazilete) yaklaşımdır. Kurban, kelime olarak yakınlaşma, şükran duygularının ifadesi, hediye, adakta bulunma demektir. Kurban Allah'a yaklaşmak için bir vesiledir. Değilse ayette ne güzel ifade edilmiş: "Kurbanların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır. O'na sizin takvanız (iyi niyetiniz, samimiyetiniz, sorumluluk bilinciniz) ulaşır. Böylece kurbanlıkları sizin hizmetinize verdi ki, size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah'ı büyük tanıyasınız. İyilik edenleri müjdele"

Bugün insanlığın Doğuda ve Batıda en temel ihtiyacı bunlar değil mi? İlkeye, değere, erdeme, paylaşma, fazilete yakın durmak, iyi niyetle, samimiyetle, sorumluluk bilinciyle hareket etmek? Doğu toplumlarında yokluk içinde kıvranan, Batı toplumlarında ise varlık içinde kaybolmuş, boşluğa düşmüş, yapayalnız insan için, maddi ve duygusal paylaşım bağlamıyla kurban ne çok şey ifade ediyor.

Kurban bir vazgeçiş ve terk edıştır. Kurban bütün bunların ötesinde, gerektiğinde mal ve can dahil, her şeyi feda edebilmedir. Allah'a yaklaşma, sadece Onun zatına yaklaşma demek değildir. O'na götüren herşeye yakınlaşma, Ondan uzaklaştıran her şeyden vazgeçiş ve terkediştir. Yani adaletten, iyilikten, güzellikten, paylaşımından, diğergamlıktan, ihsandan alıkoyan herşeyden vazgeçiş, bütün bunları terkediş..

Kurban, muhasebe, vicdan ve imkandır. Herşeyi maddi hayat, çıkar ve menfaatle açıklamayan, ötelere ötesi bir sese teslim olma, ötelere ötesi bir adalet, vicdan ve imkan ile hayata bakmadır.

Ve Kurban bir teslim oluşturdur. İnsan için aslolan meşru, helal ve makbul olanı örtüştürerek hareket etmesidir. Her yasal olan meşru, her meşru olan helal, her helal olan makbul olmayabilir çünkü. Hukukta yasallık, toplumda meşruluk, islamda helallik, gönülde/vicdanda makbul olan aranır. Oysa gündelik yaşamda çoğu kez tersi eğilimler taşırız. Adalet, iyiliğe, fazilete, erdeme teslim olmak çoğu kez zorumuza gider. Ne kadar ağır, ne kadar acı ve dayanılmaz olursa olsun, incinmeden bütün bunlara teslim olabilesek, insanlık ailesi olarak çözülemeyen hangi sorunumuz kalır, bilemiyorum.

Kurbanlıklarımız dört bin yıldır ilahi emre teslim olurken, biz de hakka teslim olabilesek..

Şair Abdurrahman Karakoç, “incitme” şiirinde, bütün bu güzellikler ve adalet karşısında boynumuzun kıldan ince olmasını ne güzel ifade ediyor:

“Yollar uzun, yollar ince

Yol kısalır aşk gelince

Yat kurban ol İsmail’ce

Bıçak senden incinmesin”

Her zaman, ilkeye, değere, takvaya kurban olmanız(yakın durmanız, yaklaşmanız), hakikate teslim olmanız ve her dem ihsan duygusu ile yaşamamız dilek ve duası ile Kurban Bayramınızı tebrik ediyorum. Dertler paylaşıldıkça azalır, mutluluklar paylaşıldıkça artar. İnsanlık ailesi olarak acıların azaldığı, huzurun arttığı, gönüllerin felah bulduğu bir Bayram diliyorum.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kudret BÜLBÜL’ün konuyla ilgili değerlendirmesini sunduk...